

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 534/2024-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ľuboša Szigetiho a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon väzby Žilina, Hlboká cesta 21, Žilina, zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, proti postupu prokurátora Krajskej prokuratúry v Žiline v konaní Okresného súdu Liptovský Mikuláš, pracovisko Ružomberok, sp. zn. 8T/53/2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 19. júna 2024 a doplnenej podaním doručeným ústavnému súdu 24. júna 2024 namieta porušenie svojho základného práva nebyť stíhaný inak ako zákonným spôsobom zaručeného čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy postupom prokurátora krajskej prokuratúry v konaní okresného súdu sp. zn. 8T/53/2023. Navrhuje prikázať prokurátorovi, aby rozhodol o námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľom 21. februára 2024 na pojednávaní okresného súdu v označenom konaní a priznať mu náhradu trov konania.

2. Ústavná sťažnosť bola podľa Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2024 do 31. decembra 2024 (ďalej len „rozvrh práce“) pridelená tretiemu senátu ústavného súdu v zložení Robert Šorl (predseda senátu), Ivan Fiačan a Martin Vernarský (členovia senátu). Sudca tretieho senátu Ivan Fiačan notifikoval ústavnému súdu prípisom z 10. septembra 2024 dôvody svojho možného vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie v tejto veci. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 456/2024- z 24. septembra 2024 rozhodol o vylúčení sudcu Ivana Fiačana z výkonu sudcovskej funkcie. V súlade s čl. III ods. 2 písm. b) a c) rozvrhu práce bol za zastupujúceho člena tretieho senátu určený člen druhého senátu sudca Ľuboš Szigeti. Vec rozhoduje tretí senát ústavného súdu v obsadení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia.

II.

Skutkové východiská

3. Na sťažovateľa väzobne stíhaného pre obzvlášť závažný zločin podvodu podal prokurátor 9. augusta 2023 na okresnom súde obžalobu. Na hlavnom pojednávaní konanom 21. februára 2024 navrhol prokurátor vykonanie dokazovania čítaním listinných dôkazov. Pri vykonávaní tohto dokazovania namietala obhajkyňa sťažovateľa prečítanie listinného dôkazu, ktorý bol vyhotovený v inom ako štátnom jazyku, poukazujúc na to, že dôkaz listinou možno vykonať len vtedy, keď je listina vyhotovená v štátnom jazyku. Prokurátor namietal, že dôkaz má byť súdom vykonaný v podobe, v akej bol predložený, keďže bol predložený poškodeným na preukázanie konania obžalovaného. Na túto argumentáciu reagovala obhajkyňa sťažovateľa poukázaním na to, že všetky listiny, ktoré boli získané prostredníctvom právnej pomoci orgánmi činnými v trestnom konaní z iných štátov, sú súčasťou trestného spisu v ich úradných prekladoch. Obhajkyňa poukázala na to, že pravidlá trestného konania platia rovnako aj v prípade, keď je poškodeným [REDAKOVANÉ]. Na túto poznámku reagoval prokurátor odpoveďou: „*To sa mýlite*“.

4. Na uvedené skutočnosti obhajkyňa sťažovateľa reagovala v ten istý deň podaním námietky zaujatosti voči prokurátorovi, argumentujúc, že citované vyjadrenie indikuje jeho vzťah k poškodenému, pre ktorý možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. O námietke zaujatosti dosiaľ nebolo rozhodnuté.

5. Následne sa 19. apríla 2024 na okresnom súde uskutočnil výsluch sťažovateľa k jeho žiadosti o prepustenie z väzby, na ktorom sa zúčastnil namietaný prokurátor. To namietala obhajkyňa sťažovateľa. Prokurátor reagoval tvrdením, že námietka zaujatosti bola vybavená zákonným spôsobom a že skutočnosti, na ktorých obhajkyňa sťažovateľa námietku zaujatosti založila, neboli pravdivé, boli účelovo prispôbolené a klamlivé, o čom má svedčať zvukový záznam z hlavného pojednávania 21. februára 2024. Na otázku obhajkyne sťažovateľa, akým zákonným spôsobom bola námietka zaujatosti vybavená, prokurátor odpovedal: „*Ja som o nej nekonal.*“ Prokurátor sa potom zúčastnil hlavného pojednávania 30. apríla 2024 a 5. júna 2024, ako aj na výsluchu sťažovateľa 6. júna 2024.

III.

Argumentácia sťažovateľa

6. O vznesenej námietke zaujatosti prokurátor dosiaľ nerozhodol, nedal teda sťažovateľovi možnosť podať proti prípadnému rozhodnutiu o jeho nevylúčení sťažnosť a dosiahnuť tak s konečnou platnosťou rozhodnutie o vznesenej námietke zaujatosti a jej posúdenie osobou oprávnenou na rozhodnutie o sťažnosti.

7. Požiadavka stíhania obžalovaného sťažovateľa zákonným spôsobom je aj v štádiu konania pred súdom naplnená len v situácii, keď za obžalobu koná prokurátor, ktorý nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania. Zákonná úprava v Trestnom poriadku vylučuje záver, že by trestné stíhanie osoby mohlo byť vedené zákonným spôsobom v situácii, keď orgán, proti ktorému námietka zaujatosti smeruje, o nej nerozhodne vôbec.

8. Oprávnenia prokurátora v trestnom konaní ovplyvňujú priebeh aj samotnú existenciu trestného stíhania a zároveň ovplyvňujú aj trvanie sťažovateľovej väzby. Postup prokurátora aj v konaní pred súdom zásadným spôsobom ovplyvňuje zákonnosť trestného stíhania. V situácii sťažovateľa je podľa jeho názoru nesporné, že trestné stíhanie proti nemu nie je vedené zákonným spôsobom.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť právnej (súdnej) ochrany, a predtým, ako podá ústavnú sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04). Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí. Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody ústavnou sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

10. Premietajúc svoj uvedený doktrinálny postoj do sféry trestného procesu, ústavný súd opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až do jeho konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, II. ÚS 476/2017, II. ÚS 544/2018). Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného náprava procesných pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci [orgánov činných v trestnom konaní a súdov (napr. III. ÚS 120/2011, III. ÚS 521/2017)].

11. Trestné konanie vedené proti sťažovateľovi sa ku dňu podania ústavnej sťažnosti nachádza v štádiu konania na súde prvého stupňa po podaní obžaloby a nariadení hlavného pojednávania. Nie je skončené meritórnym rozhodnutím, a to ani na prvom stupni. Prvostupňová fáza konania sťažovateľovi ponúka dostatočný procesný priestor na to, aby spochybnil zákonnosť dôkazov vykonávaných na hlavnom pojednávaní v prítomnosti prokurátora, ktorého považuje za zaujatého. V prípade, ak by okresný súd uvedenú obranu neakceptoval a vo svojom meritórnom rozhodnutí by sťažovateľovo presvedčenie o zaujatosti prokurátora nereflektoval spôsobom, ktorý sťažovateľ považuje za šetriaci jeho označené práva, nič sťažovateľovi nebráni svoju kritiku predniesť v odvolaní ako riadnom opravnom prostriedku podanom proti rozhodnutiu okresného súdu vo veci samej. Ústavný súd k tomu poznamenáva, že na vadu spočívajúcu v účasti prokurátora, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, odvolací súd prihliada dokonca aj v prípade, ak nebola odvolaním vytýkaná (§ 317 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku).

12. V prípade, že by so svojou argumentáciou sťažovateľ neuspel ani v konaní na odvolacom súde, je oprávnený ju predniesť ako spôsobilý dôvod dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku. Ochrana označeným právam sťažovateľa potom bude poskytovať Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací.

13. Z uvedených dôvodov nemožno akceptovať argumentáciu sťažovateľa, že ako osoba dotknutá nekonaním prokurátora o jeho námietke zaujatosti nemá k dispozícii žiadny prostriedok ochrany podľa Trestného poriadku. Odvolací súd i dovolací súd sú v rámci realizácie svojej decíznej právomoci oprávnené zabezpečiť splnenie povinnosti rozhodnúť o sťažovateľovej námietke zaujatosti, ba aj podanie sťažnosti proti takému rozhodnutiu, pokiaľ dospejú k záveru, že táto povinnosť bola porušená.

14. Sťažovateľ odvolanie ani dovolanie ako právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z objektívneho dôvodu aktuálneho štádia prebiehajúceho trestného konania dosiaľ využiť nemohol. Preto nie je splnená podmienka zakotvená v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavná sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

15. Ústavnú sťažnosť preto ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

16. Rovnaký záver platí aj vo vzťahu k obmedzeniu osobnej slobody sťažovateľa väzbou, čo s prepojením na oprávnenia prokurátora zamerané na trvanie väzby sťažovateľ naznačil v bode 28 ústavnej sťažnosti. Prokurátor nerozhoduje o predĺžení trvania väzby. Sťažovateľovi nič nebráni žiadať o prepustenie z väzby a vo svojej žiadosti argumentovať dôvodmi prednesenými v ústavnej sťažnosti, ak je presvedčený, že spôsobujú neudržateľnosť väzobného stíhania. Následne bude ochranu jeho právam poskytovať ochranu okresný súd rozhodujúci o žiadosti o prepustenie z väzby. Preto ani v tejto časti dôvodov nie je ústavná sťažnosť prípustná v zmysle § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi prednesenými sťažovateľom v petite ústavnej sťažnosti (príkaz rozhodnúť o námietke zaujatosti, náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. októbra 2024

Robert Šorl
predseda senátu